

Justitieombudsmannen
Per Lennerbrant

Kritik mot Kretslopp- och vattennämnden i Göteborgs kommun för långsam handläggning av framställningar om allmänna handlingar

Anmälan

I en anmälan till JO den 18 juli 2025 förde T.C. fram klagomål mot bl.a. Kretslopp- och vattennämnden i Göteborgs kommun för hanteringen av hans framställningar om allmänna handlingar.

T.C. uppgav bl.a. följande.

Den 10 juli 2025 begärde han hos Exploateringsnämnden i Göteborgs kommun att få ta del av ett beslut från 2023 om övertagande av ledningar från en fastighet. Den 13 juli 2025 gav han in en begäran till kretslopp- och vattennämnden om att få ta del av vissa mejl hos två handläggare. Vid tidpunkten för anmälan hade han fortfarande inte fått del av handlingarna.

T.C. bifogade mejlkorrespondens av vilken det bl.a. framgick att hans begäran den 10 juli 2025 hade vidarebefordrats från exploateringsnämnden till kretslopp- och vattennämnden den 16 juli 2025 för hantering.

Utredning

JO begärde att kretslopp- och vattennämnden skulle yttra sig över det som fördes fram i anmälan gällande de två framställningarna.

Nämnden yttrade sig och lämnade i huvudsak följande redogörelse för handläggningen.

T.C:s begäran den 13 juli 2025 avsåg specifika mejl. Registrator översände begäran till funktionsbrevlådan för den enhet där berörda handläggare arbetade och till IT-enhetens funktionsbrevlåda, med kopia till handläggarnas enhetschef. Registratorn fick ingen återkoppling, inte heller efter förnyade förfrågningar som även skickades till en tillfälligt förordnad avdelningschef. Den 15 juli 2025 meddelade registratorn T.C. att handläggningen drog ut på tiden på grund av svårigheter att nå de personer som skulle hantera begäran. Registratorn kontaktade därefter kommunens centrala IT-support men fick beskedet att den

inte lämnar ut mejl för en enskild handläggare. Den 17 juli 2025 fick registratorn information om att både handläggarna och enhetschefen var frånvarande på grund av semester. Registratorn hörde då återigen av sig till handläggarna, ansvarig enhetschef, ansvarig enhet och IT-enheten för att meddela att IT-supporten inte kunde hjälpa till och att hon inte kunde komma vidare utan övriga berördas hjälp. Den 21 juli 2025 hänvisade den tillförordnade förvaltningsdirektören registratorn till förvaltningens IT-enhet. Den 25 juli 2025 meddelade IT-enheten att det inte går att få ut mejl från handläggarna utan deras godkännande. Handläggarna var åter från semester den 4 augusti 2025 och tog då hand om begäran, varvid de begärda mejlen lämnades ut.

T.C:s begäran som överlämnades till nämnden den 16 juli 2025 avsåg ett beslut. Registrator skickade vidare begäran till en funktionsbrevlåda samma dag som den kom in. Den 8 augusti 2025 lämnade enheten som bemannar funktionsbrevlådan återkoppling till T.C. om att något underlag utifrån den adress som han uppgett inte kunde hittas. Det gjordes därefter ytterligare eftersökningar av den begärda handlingen. Den 18 augusti 2025 hänvisades T.C. till en tjänsteman som han tidigare varit i kontakt med. Tjänstemannen svarade T.C. att det inte fanns något sådant skriftligt beslut som efterfrågades. Tjänstemannen hade då gjort eftersökningar i förvaltningens dokument- och ärendehanteringssystem men inte hittat något. T.C. vände sig därefter till en enhetschef och fick därigenom del av den begärda handlingen den 18 augusti 2025. I samband med utlämnandet diariefördes handlingen i dokument- och ärendehanteringssystemet.

Nämnden redovisade i huvudsak följande bedömning.

Nämnden har brustit i hanteringen av begäran om allmän handling och när det gäller diarieföring av ärenden. Det är en brist att ingen av dem som registratorn var i kontakt med gav information om att ansvarig chef kunde delegera brevlåda åt en medarbetare vid frånvaro, för att uppfylla kommunens regler för användande av mejl. Nämnden behöver se över hur man arbetar internt för att uppfylla gällande krav på tillgänglighet och kunna upprätthålla offentlighetsprincipen. Det gäller t.ex. bevakning av mejl och funktionsbrevlådor under semesterperioder.

T.C. yttrade sig över nämndens svar och förde fram ytterligare klagomål.

Bedömning

Grundläggande regler om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen. En allmän handling som får lämnas ut, dvs. som inte omfattas av sekretess, ska tillhandahållas genast eller så snart det är möjligt. Det ska normalt ske på stället och utan avgift. Den som begär det har också rätt att mot en fastställd avgift få en kopia av handlingen. En sådan begäran ska behandlas skyndsamt. (2 kap. 15 och 16 §§ tryckfrihetsförordningen)

JO har flera gånger uttalat att ett besked i en utlämnandefråga normalt bör lämnas samma dag som framställningen gjordes. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om det är nödvändigt för att ta ställning till om ett utlämnande får ske.

JO har också uttalat att myndigheter måste organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att framställningar om handlingsutlämnande kan behandlas skyndsamt även under exempelvis semesterperioder och enskilda befattningshavares frånvaro (se t.ex. JO 2011/12 s. 589, dnr 6673-2009).

Av utredningen framgår att de mejl som T.C. begärde att få ta del av den 13 juli 2025 lämnades ut först den 4 augusti 2025, när de handläggare som hade dem i sin mejlkorg var tillbaka efter semester. Det tog således ca tre veckor innan handlingarna lämnades ut. Det beslut som T.C. efterfrågade i den begäran som kom in till nämnden den 16 juli 2025 lämnades ut först den 18 augusti 2025, dvs. mer än en månad efter att begäran kom in.

Jag konstaterar att T.C:s framställningar om att få ta del av allmänna handlingar inte hanterades med den skyndsamhet som tryckfrihetsförordningen kräver. Nämnden kritiserar för det.

Det framstår som att en bidragande orsak till den utdragna hanteringen av T.C:s begäran om vissa mejl var bristande kunskap om hur dessa handlingar kunde tas fram när de handläggare som hade dem i sin mejlkorg var frånvarande. Jag vill därför påtala vikten av att de som ska tillämpa rutiner rörande handlingsutlämnande vid en myndighet har en god kännedom om den ordning som gäller.

För att rätten att ta del av allmänna handlingar ska fungera på det sätt som är avsett är det vidare nödvändigt att det utan svårighet går att konstatera vilka handlingar som har kommit in till eller upprättats hos en myndighet. Av utredningen framgår att nämnden hade svårt att hitta det beslut som T.C. begärde på grund av att det inte var diariefört. Det ledde till att T.C. felaktigt fick besked att handlingen inte fanns. Det som har kommit fram ger mig anledning att erinra nämnden om att allmänna handlingar som huvudregel ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättas hos en myndighet (5 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen).

Jag är positiv till att nämnden ser över hur den arbetar för att upprätthålla offentlighetsprincipen.

Det som T.C. har fört fram i övrigt ger inte anledning till några ytterligare åtgärder eller uttalanden från min sida.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av JO Per Lennerbrant. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Madeleine Sjödin har föredragit ärendet och tf. byråchefen Cecilia Melander har deltagit i beredningen.

Sändlista

T.C.

Kretslopp- och vattennämnden i Göteborgs kommun (KOV-2025-02737)